บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานISO 14001:2015 สำหรับโรงพยาบาลในเขตภาคตะวันออก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้การจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO14001:2015 ศึกษาความพร้อมของโรงพยาบาลในการดำเนินงานด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม และเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO14001:2015 สำหรับโรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออกในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐานสากล ซึ่งผลจากการศึกษาจะนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับโรงพยาบาลในการนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาลของรัฐในเขตภาคตะวันออก จำนวน 61 คน โดยสามารถจัดเก็บแบบสอบถามกลับมาได้เป็นจำนวน 59 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.72 เครื่องที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ที่ได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001:2015 แบ่งเป็นหมวด 4 ถึง หมวด 10

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและตัวแปรเชิงอนุมาน ประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ในการทดสอบสมมติฐานใช้การทดสอบค่าที (t-test) ในการทดสอบสมมติฐานหาความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่ม กับตัวแปรตาม ใช้ค่าสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (Oneway - ANOVA) หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวในการทดสอบสมมติฐานหาความแตกต่างระหว่างตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ในถ้าพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD ที่ระดับนัยสำคัญ.05 หรือระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ95 โดยใช้สูตร LSD เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

สรุป

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้สามารถสรุปสาระสำคัญของผลวิจัยได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้การจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO14001:2015 ของโรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก แบ่งตามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน รายได้ต่อเดือน สถานภาพ ตำแหน่งงานและผู้ใต้บังคับที่ดูแลตามผังโครงสร้าง พบว่า เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก ที่มีเพศ ตำแหน่งงานและ

ผู้ใต้บังคับที่ดูแลตามผังโครงสร้างแตกต่างกันมีความพร้อมในการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานISO14001:2015 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งยอมรับ Ho ส่วนเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออกที่มี อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการทำงาน รายได้ต่อเดือน และสถานภาพต่างกัน มีความพร้อมในการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO14001:2015 ไม่แตกต่างกันซึ่งปฏิเสธ Ho

2. ความพร้อมของโรงพยาบาลในการดำเนินงานด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

โรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก แบ่งตามขนาดโรงพยาบาล ได้แก่ โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน พบว่าโครงสร้างและบุคลากรของโรงพยาบาลในแต่ละขนาดของโรงพยาบาลมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านแตกต่างกัน โดยโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปจะมีโครงสร้างและบุคลากรที่มากกว่าโรงพยาบาลชุมชน ดังนั้นจากการศึกษาการดำเนินการตามข้อกำหนดตามมาตรฐาน ISO14001:2015 พบว่า ส่วนใหญ่สอดคล้องตามข้อกำหนด แต่ไม่ครอบคลุมรายละเอียดรายข้อของข้อกำหนด ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

2.1 โรงพยาบาลศูนย์ 5 แห่ง ผ่านเกณฑ์ความพร้อมร้อยละ 60 ในการดำเนินการเข้าสู่มาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมISO14001:2015 ในข้อกำหนดหมวด 4 บริบทองค์กร หมวด 5 ความเป็นผู้นำ หมวด 6 การวางแผนและหมวด 7 สนับสนุน ส่วนหมวดที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60ได้แก่ หมวด 8 การดำเนินการ, หมวด 9 การประเมินสมรรถนะ และหมวด 10 การปรับปรุง

2.2 โรงพยาบาลทั่วไป 7 แห่ง ผ่านเกณฑ์ความพร้อมร้อยละ 60 ในการดำเนินการเข้าสู่มาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมISO14001:2015 ในข้อกำหนดหมวด 4 บริบทองค์กร หมวด 5 ความเป็นผู้นำ หมวด 6 การวางแผนและหมวด 7 สนับสนุน ส่วนหมวดที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60ได้แก่ หมวด 8 การดำเนินการ, หมวด 9 การประเมินสมรรถนะ และหมวด 10 การปรับปรุง

2.3 โรงพยาบาลชุมชน 47 แห่ง ผ่านเกณฑ์ความพร้อมร้อยละ 60 ในการดำเนินการเข้าสู่มาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมISO14001:2015 ในข้อกำหนดหมวด 4 บริบทองค์กร หมวด 5 ความเป็นผู้นำ ส่วนหมวดที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60ได้แก่ หมวด 6 การวางแผน หมวด 7 สนับสนุน หมวด 8 การดำเนินการ, หมวด 9 การประเมินสมรรถนะ และหมวด 10 การปรับปรุง

3. รูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO14001:2015 ของโรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก

รูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO14001:2015 ของโรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก จะแบ่งตามขนาดของโรงพยาบาลและมีความเหมาะสมกับบริบทที่โรงพยาบาลพึงปฏิบัติ

3.1 โรงพยาบาลศูนย์ จะต้องมีการดำเนินการตามกระบวนการในเข้าสู่มาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO14001:2015 ดังนี้ EP-8.1/1 การควบคุมการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง EP-8.1/2 การจัดการขยะ EP-8.1/3 การจัดการน้ำเสีย EP-8.2 การเตรียมความพร้อมและตอบสนองต่อเหตุฉุกเฉิน EP-9.1.1 การติดตามตรวจสอบ การตรวจวัดและประเมินผล EP-9.2/1 โปรแกรมการตรวจประเมินภายใน EP-9.2/2 การตรวจประเมินภายใน EP-9.3 การทบทวนฝ่ายบริหาร EP-10.1 สิ่งที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด การปฏิบัติการแก้ไขและการปฏิบัติการป้องกัน

3.2 โรงพยาบาลทั่วไป จะต้องมีการดำเนินการตามกระบวนการในเข้าสู่มาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO14001:2015 ดังนี้ EP-8.1/1 การควบคุมการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง EP-8.1/2 การจัดการขยะ EP-8.1/3 การจัดการน้ำเสีย EP-8.2 การเตรียมความพร้อมและตอบสนองต่อเหตุฉุกเฉิน EP-9.1.1 การติดตามตรวจสอบ การตรวจวัดและประเมินผล EP-9.2/1 โปรแกรมการตรวจประเมินภายใน EP-9.2/2 การตรวจประเมินภายใน EP-9.3 การทบทวนฝ่ายบริหาร EP-10.1 สิ่งที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด การปฏิบัติการแก้ไขและการปฏิบัติการป้องกัน

3.3 โรงพยาบาลชุมชน จะต้องมีการดำเนินการตามกระบวนการในเข้าสู่มาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO14001:2015 ดังนี้ EP-6.1.1 ความเสี่ยงและโอกาส EP-6.1.2/1 ประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อม EP-6.1.2/2 ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง EP-6.1.2/3 ประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีนัยสำคัญ EP-6.1.3 บันทึกพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตาม EP-6.2 วัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม และการวางแผนเพื่อให้บรรลุ EP-7.2 การฝึกอบรมทักษะประสบการณ์และคุณสมบัติ EP-7.4 การสื่อสาร EP-8.1/1 การควบคุมการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง EP-8.1/2 การจัดการขยะ EP-8.1/3 การจัดการน้ำเสีย EP-8.2 การเตรียมความพร้อมและตอบสนองต่อเหตุฉุกเฉิน EP-9.1.1 การติดตามตรวจสอบ การตรวจวัดและประเมินผล EP-9.2/1 โปรแกรมการตรวจประเมินภายใน EP-9.2/2 การตรวจประเมินภายใน EP-9.3 การทบทวนฝ่ายบริหาร EP-10.1 สิ่งที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด การปฏิบัติการแก้ไขและการปฏิบัติการป้องกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และผลที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานในงานวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานISO 14001:2015 สำหรับโรงพยาบาลในเขตภาคตะวันออก สามารถอภิปรายผลและอ้างอิงจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

จากการศึกษา พบว่า โรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพร้อมในการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานISO 14001:2015 ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจุบันประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมในทุกอุตสาหกรรม ซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินงาน ซึ่งรวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นการประชุมและกำหนดข้อตกลงที่

เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมขององค์กรระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน(ISO)องค์การสหประชาชาติ องค์การการค้าโลก(WTO) ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยต้องการแสดงให้ประชาคมโลกเห็นว่า เป็นประเทศที่จริงจังด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งด้านนโยบายและการปฏิบัติจริง ซึ่งดูได้จากที่ภาครัฐได้มีการกำหนดขึ้นมา ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ปี พ.ศ.2560 ที่ทำการสำรวจแนวทางการนำมาตรฐานระบบบริการสุขภาพจำนวน 73 โรงพยาบาล พบว่าแบบเกณฑ์การประเมินด้านระบบการจัดการคุณภาพและความปลอดภัย แบบเกณฑ์ประเมินด้านสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโดยผลการศึกษามีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสันติ วชิรางกูล (2544 : 79-80) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาองค์กรภายใต้กรอบมาตรฐาน ISO 14001 ศึกษากรณี บริษัท ลูเซ่นเทคโนโลยี่ส์ เน็ตเวิร์ค (ประเทศไทย) จำกัด ผลการศึกษาพบว่า พนักงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาองค์กรภายใต้กรอบมาตรฐาน ISO 14001 ศึกษากรณี บริษัท ลูเซ่นเทคโนโลยี่ส์ เน็ตเวิร์ค (ประเทศไทย) จำกัดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวเป็นสิ่งที่ค่อนข้างน่ากังวลเพราะว่าเพราะโรงพยาบาลถือเป็นแหล่งแพร่กระจ่ายและแหล่งรวมของ เชื้อโรคนานาชนิด อาทิเช่น ขยะติดเชื้อ ขยะมูลฝอย สารเคมี น้ำเสีย ดังนั้นหากโรงพยาบาลขาดการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีแล้ว เชื้อโรคหรือสารปนเปื้อนต่างๆ ที่ส่งผลต่อสุขภาพและชีวิต ก็จะแพร่กระจายกระทบกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ พยาบาล ผู้ป่วย ญาติผู้ป่วย เจ้าหน้าที่ฯลฯ นอกจากนี้ยังกระทบกับชุมชนใกล้เคียงอีกด้วย ดังนั้นกระทรวงสาธารณสุขควรมีการควบคุม กำกับ ให้โรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก ให้ต้องมีการนำมาตรฐาน (Hospital Accreditation) HA หรือมาตรฐาน Joint Commission International (JCI) และการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001:2015 ฯลฯ มาบูรณาการเพื่อให้โรงพยาบาลเกิดคุณภาพและสามารถดำเนินกิจกรรมด้านคุณภาพอย่างยั่งยืนและมีความสามารถในการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

หมวด 4 บริบทขององค์กร เป็นด้านที่โรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก มีรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO14001:2015 มากที่สุดเป็นอันดับสอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี โดยผลการศึกษาที่พบมีความสอดคล้องกับงานวิจัยหลายๆฉบับ อาทิ งานวิจัยของวิชัย โอพารวงศากาญจน์ (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จต่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยนำระบบ ISO14001 มาใช้ : ศึกษากรณี บริษัท สายไฟฟ้า ไทยยาซากิ จำกัด พบว่า นโยบาย แผนงาน และการดำเนินงานของบริษัทฯต่อระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14001) เป็นปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จต่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยนำระบบ ISO 14001 มาใช้ของบริษัท สายไฟฟ้า ไทยยาซากิ จำกัด นอกจากนั้นยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสันติ วชิรางกูล(2544: 79-80) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาองค์กรภายใต้กรอบมาตรฐาน ISO 14001 ศึกษากรณี บริษัท ลูเซ่นเทคโนโลยี่ส์ เน็ตเวิร์ค (ประเทศไทย) จำกัด ที่พบว่า ปัจจัยในการพัฒนาองค์กรพนักงานมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลงกรณ์ อินทรทูตและจุฑารัตน์ ชมพันธุ์(2558) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการจัดการ (ISO 14001)ของ

อุตสาหกรรมปิโตรเคมี: กรณีศึกษา บริษัทไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) ผลการศึกษาพบว่า ด้านบริบท ได้แก่ การสนับสนุนจากนโยบายภาครัฐ กฎหมายและกฎระเบียบ การติดตามของหน่วยงานราชการ ความต้องการลูกค้า การแข่งขัน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการจัดการ (ISO 14001)ของอุตสาหกรรมปิโตรเคมี

หมวด 5 ความเป็นผู้นำ เป็นด้านที่โรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก มีรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001:2015 มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี โดยภาวะผู้นำมีความสำคัญมากต่อการสร้างความพร้อมของรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001:2015 ตามที่เด็มมิ่งได้เสนอแนวทางในการจัดการคุณภาพขององค์กร ไว้ว่าการสร้างภาวะผู้นำอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการทำให้พนักงานเป็นผู้นำตนเองให้ได้ เพื่อรับผิดชอบในผลงานของตนเองโดยการทำถูกต้องตั้งแต่เริ่มต้น (Right The First Time) นับเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งของการสร้างวัฒนธรรมแห่งคุณภาพให้เกิดขึ้นในองค์กร โดยผลการศึกษาที่พบมีความสอดคล้องกับงานวิจัยหลายฉบับ อาทิ งานวิจัยของสุกัญญา ปิ่นอักษรสกุล (2544) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จในการใช้ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14001) ในโรงเรียนกาวิละวิทยาลัย ผลจากการวิจัยพบว่า ความมุ่งมั่นของผู้บริหาร ได้แก่ การบริหารโดยใช้ระบบการบริหารงานสิ่งแวดล้อม ISO 14001 การใช้เทคนิคการทำงานเป็นทีม รวมทั้งการใช้แรงจูงใจ เป็นปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินการ เช่นเดียวกับงานวิจัยของจุฑารัตน์ หงษ์จินดาและจุฑารัตน์ ชมพันธุ์ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จต่อการดำเนินงานมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14001): กรณีศึกษา บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน)จากผลการวิจัยพบว่า การมีวิสัยทัศน์และมุ่งมั่นของผู้บริหาร เป็นปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จต่อการดำเนินงานมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14001) ของบริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพนิตนาฏ จรอบรัมย์ (2546) ได้ทำวิจัยเรื่อง องค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำมาตรฐานว่าด้วยระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001ของสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จากผลการวิจัยพบว่า นโยบายและการสนับสนุนของผู้บริหาร เป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำมาตรฐานว่าด้วยระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001ของสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

หมวด 6 การวางแผน เป็นด้านที่โรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก มีรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO14001:2015 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยผลการศึกษาที่พบมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสันติ วชิรางกูล (2544 : 79-80) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาองค์กรภายใต้กรอบมาตรฐาน ISO 14001 ศึกษากรณี บริษัท ลูเซ่นเทคโนโลยี่ส์ เน็ตเวิร์ค (ประเทศไทย) จำกัด พบว่า การจัดทำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมไม่ควรเพิ่มภาระงานจากงานประจำ ดังนั้นในการจัดการสิ่งแวดล้อมควรเชื่อมโยงต่อแผนงานการปฏิบัติงานประจำ เพื่อไม่เป็นการสร้างภาระงานให้กับเจ้าหน้าที่เพิ่มขึ้น

หมวด 7 สนับสนุน เป็นด้านที่โรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก มีรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO14001:2015 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยผลการศึกษาที่พบมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสยาม อรุณศรีมรกต และวรพร สังเนตร (2547) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง อุปสรรคและความสามารถขององค์กรในการรักษาการรับรองระบบมาตรฐานการจัดการ (ISO 9001 และ ISO 14001) ในประเทศไทย พบว่า การสนับสนุนจากผู้บริหารและการสนับสนุนด้านงบประมาณ อยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย

หมวด 8 การดำเนินการ เป็นด้านที่โรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก มีรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001:2015 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยผลการศึกษาที่พบมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของปรัชญา ศุภดิเรกกุล(2541:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติตามมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมสากล (ISO14000) กรณีศึกษาเฉพาะรายในจังหวัดปทุมธานี ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาที่จะทำให้องค์กรไม่ประสบความสำเร็จ คือ ตัวพนักงานที่มีความรู้สึกว่าการจัดทำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจะส่งผลให้ภาระงานเพิ่มมากขึ้น ทั้งที่มีงานประจำอยู่แล้ว เช่นเดียวกับงานวิจัยของสยาม อรุณศรีมรกตและวรพร สังเนตร (2547) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง อุปสรรคและความสามารถขององค์กรในการรักษาการรับรองระบบมาตรฐานการจัดการ (ISO 9001 และ ISO 14001) ในประเทศไทย พบว่า ความร่วมมือของบุคลากรในองค์กรและจำนวนของงานประจำมีมาก จนไม่สามารถมีเวลาในการดูแลระบบมาตรฐาน ISO อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

หมวด 9 การประเมินสมรรถนะ เป็นด้านที่โรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก มีรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001:2015 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยผลการศึกษาที่พบมีความไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑารัตน์ หงษ์จินดาและจุฑารัตน์ ชมพันธุ์ (2556:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จต่อการดำเนินงานมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO14001):กรณีศึกษา บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) ที่พบว่าการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ เป็นปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จต่อการดำเนินงานมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14001)

หมวด 10 การปรับปรุง เป็นด้านที่โรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก มีรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO14001:2015 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยผลการศึกษาที่พบมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสยาม อรุณศรีมรกตและวรพร สังเนตร (2547) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง อุปสรรคและความสามารถขององค์กรในการรักษาการรับรองระบบมาตรฐานการจัดการ (ISO9001 และ ISO14001) ในประเทศไทย พบว่า ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีข้อเสนอแนะต่อกระทรวงสาธารณสุข และโรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออกที่เกี่ยวข้องในเชิงนโยบายที่สำคัญดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.ถึงแม้จากผลการศึกษาในภาพรวมจะพบว่าโรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก มีรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001:2015 อยู่ในระดับปานกลาง แต่ทว่าเมื่อเทียบเคียงกับเกณฑ์ประเมินผลแล้วปรากฏว่า โรงพยาบาลชุมชนทั้ง 47 แห่ง มีปัญหาในการดำเนินงานที่ไม่ครอบคลุมตามข้อกำหนด ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่ากระทรวงสาธารณสุข ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนารูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001:2015 ของโรงพยาบาลชุมชนโดยเร่งด่วน โดยให้นำรูปแบบในงานวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมตามบริบทของโรงพยาบาลและเห็นควรจัดบุคลากร ผู้มีความรู้ ความสามารถเข้าไปช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานการจัดการสิ่งแวดล้อม และมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

2. จากการศึกษา พบว่า โรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออกทั้งหมดยังขาดความพร้อมในการเข้าสู่มาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001:2015 ในหมวด 8 การดำเนินการ, หมวด 9 การประเมินสมรรถนะ และหมวด 10 การปรับปรุง ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่ากระทรวงสาธารณสุข ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนารูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO14001:2015 ของโรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก ในด้านดังกล่าวโดยการนำรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่สร้างขึ้นในงานวิจัยนี้ ไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติและฝึกอบรม สร้างความรู้บุคลากรเข้ามาช่วยเหลือในการทำงานให้เป็นระบบ มีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. หมวด 4 บริบทขององค์กร เป็นด้านที่โรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก มีรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001:2015 มากที่สุดเป็นอันดับสอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี โรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก ควรมีการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ที่มีผลต่อความสามารถในการบรรลุจุดมุ่งหมายของระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กร รวมถึงกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระบบการบริหารสิ่งแวดล้อมกำหนดความต้องการ ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้นๆ

2. หมวด 5 ความเป็นผู้นำ เป็นด้านที่โรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก มีรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001:2015 มากที่สุดเป็นอันดับแรกมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี โดยผู้วิจัยเห็นว่าผู้บริหารในโรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก ควรมีการจัดทำ นำไปปฏิบัติและธำรงรักษานโยบายเป็นเอกสารและลงนามโดยผู้บริหารสูงสุด โดยการออกนโยบายที่

แสดงถึงความมุ่งมั่นที่จะปกป้องสิ่งแวดล้อมรวมถึงการป้องกันมลพิษและปรับปรุงปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการฝึกอบรม ปลูกฝังให้บุคลากรในโรงพยาบาลทุกคนได้รับทราบนโยบายอย่างทั่วถึง เข้าใจและปฏิบัติตามนโยบายได้

3. หมวด 6 การวางแผน เป็นด้านที่โรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก มีรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001:2015 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง มีการสื่อสารประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีนัยสำคัญภายในองค์กร ผู้วิจัยเห็นว่าโรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก ควรมีการจัดการประชุม ปรึกษาหารือในประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีนัยสำคัญภายในองค์กร สร้างวิธีการในการระบุลักษณะปัญหาสิ่งแวดล้อมและการประเมินมีความเหมาะสมกับองค์กร ตลอดจนมีการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานในการประเมินเพื่อกำหนดลักษณะปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของหน่วยงาน

4. หมวด 7 สนับสนุน เป็นด้านที่โรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก มีรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001:2015 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยเห็นว่าโรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการเก็บรักษาเอกสารหลักฐานสำคัญต่างๆ เพื่อเป็นหลักฐาน อาทิ หลักฐานความสามารถของบุคลากร, การปฏิบัติงานการติดต่อสื่อสารด้านสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร, การปฏิบัติงานการติดต่อสื่อสารด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร ฯลฯ ตลอดจนมีการจัดทำเอกสารควบคุม แจกจ่าย เข้าถึง การจัดเก็บการเปลี่ยนแปลง รวมถึงการใช้งานเอกสารได้อย่างเหมาะสม

5. หมวด 8 การดำเนินการ เป็นด้านที่โรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก มีรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001:2015 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยเห็นว่าโรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก ควรมีการสร้างข้อกำหนดสิ่งแวดล้อมสำหรับการจัดซื้อจัดจ้างผลิตภัณฑ์และบริการโดยมีการสื่อสารให้กับผู้ขาย/บริการกับโรงพยาบาลได้ทราบ รวมถึงเผยแพร่ขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องหรือยังผู้รับเหมาหรือผู้ขาย และการควบคุมการทำงานที่ใช้บริการจากหน่วยงานภายนอก

6. หมวด 9 การประเมินสมรรถนะ เป็นด้านที่โรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก มีรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001:2015 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยเห็นว่าโรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก ควรมีการตรวจสอบและบำรุงรักษาเครื่องมือที่ใช้ในการเฝ้าระวังติดตามและวัดให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ โดยมีเอกสารหลักฐานการใช้เครื่องมือต่างๆเพื่อให้มั่นใจว่ามีความเหมาะสมกับการใช้งาน และจัดให้มีการดำเนินการตรวจประเมินภายในตามระยะเวลาที่วางแผนไว้

7. หมวด 10 การปรับปรุง เป็นด้านที่โรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก มีรูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001:2015 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยเห็นว่าโรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออก ควรมีการ แก้ไขตามแผนระยะเวลาที่กำหนดหลังจาก

พบเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาโดยทันที รวมทั้งมีการจัดทำวิธีปฏิบัติสำหรับการดำเนินการกับสิ่งที่ไม่สอดคล้องที่เกิดขึ้นหรือมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นเพื่อที่จะดำเนินการแก้ไขและป้องกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

หลังจากที่ได้ดำเนินการวิจัยเรื่องเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO14001:2015 สำหรับโรงพยาบาลในเขตภาคตะวันออก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. การดำเนินงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO14001:2015 ควรมีการสนับสนุนจากผู้บริหารเพราะถือว่าเป็นผู้นำขององค์กรในการขับเคลื่อนงานให้เกิดเป็นรูปธรรม และควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน มีหน่วยงานที่ปรึกษาและมีความเชี่ยวชาญทางด้านสิ่งแวดล้อม

2. จากการศึกษาพบว่าโรงพยาบาลชุมชน ทั้ง 47 แห่ง ยังมีปัญหาในเรื่องความพร้อมในการเข้าสู่มาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมISO 14001:2015 เพื่อความต่อเนื่องของการศึกษาจึงควรมีการศึกษาถึง ศักยภาพ ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติงานของ โรงพยาบาลชุมชนในเขตภาคตะวันออก เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนและแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสม

3. จากการศึกษาพบว่าโรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออกทั้งหมดยังขาดความพร้อมในการเข้าสู่มาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001:2015 ในหมวด 8 การดำเนินการ, หมวด 9 การประเมินสมรรถนะ และหมวด 10 การปรับปรุงดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าในครั้งต่อไปควรมีการศึกษาที่มุ่งประเด็นใน 3 หมวดดังกล่าวโดยทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการ หรือ การประเมินสมรรถนะ หรือ การปรับปรุงองค์กรของโรงพยาบาลภาครัฐในเขตภาคตะวันออกในการเข้าสู่มาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001:2015